

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

ВСТУП

Виховання — процес безперервний. Нагромадження нових знань, зміна або зміцнення поглядів, переконань, звичок відбувається постійно. При цьому поведінка особистості, її ставлення до оточення, її діяльність обумовлюються тими порівняно стійкими якостями, що з'явилися у неї як наслідок соціальних умов, виховних впливів, досвіду і стали основою її характеру.

Завдання учителя — відкрити, захопити і спрямувати кожного учня на цікавий, змістовний особистісно і суспільно корисний шлях самовдосконалення.

Відкрити учня — це означає, спираючись на його фактичний рівень знань і життєвий досвід, показати йому самого себе, закономірності та способи розвитку його сил, якостей, здібностей. Важливо переконати його в тому, що всі чесноти, як і всі недоліки, залежать від нього, рівня його свідомості і вміння будувати життя. Щоб розкрити учня, потрібно організувати його практично-предметну і особистісно-рольову діяльність у колективі.

Захопити учня — це означає викликати у нього потребу організувати себе для досягнення суспільно й особистісно значущих цілей. Потрібно ставити посильні для дитини завдання, за успішне їх виконання похвалити. Навіть невелика перемога над собою робить людину сильнішою.

Спрямувати учня на гідний змістовний, суспільно та особистісно значущий шлях, що відповідає його реальним можливостям, — означає насамперед дати йому достовірні, правдиві знання про сенс життя, його труднощі, суперечності і боротьбу, допомогти школяреві реально оцінити себе і відповідно до цього спрямувати його інтереси, сприяти професійному самовизначенню і свідомому вибору професії.

Мета виховання завжди зумовлена суспільними умовами і потребами, вона вбирає загальнолюдський і національний ідеал виховання молодого покоління. Ефективність виховання залежить від урахування вікових та індивідуальних особливостей особистості, взаємозв'язку колективу та особи у виховному процесі.

Успішність організації виховного процесу з класним колективом, як переконує досвід, залежить щонайперше від добре продуманого планування виховної роботи вчителя-вихователя, яке сприяє систематичності, послідовності і наступності виховного впливу на учнівський колектив, допомагає простежити і проаналізувати динаміку розвитку колективу в цілому і кожного його члена зокрема та забезпечити своєчасну корекцію виховання.¹

¹ Орієнтовний зміст виховання в національній школі: Методичні рекомендації / Кол. авт. за заг. ред. Є.І. Коваленко. — К.: ІЗМН, 1996. — 136 с.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА НАПИСАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ КЛАСНОГО КОЛЕКТИВУ

I. Загальні відомості про клас.

1. Склад учнів за віком і статтю.
2. Розвиток учнів: їх пізнавальна діяльність і успішність.
3. Актив класу. Його склад і характеристика. Вплив активу на організацію і зміцнення класного колективу. Неофіційний актив класу, його взаємовідносини з офіційним.

II. Згуртованість і організованість класу.

1. Стан дисципліни в класі і культура поведінки учнів.
2. Взаємини між учнями класу, наявність окремих мікрогруп.
3. Чи люблять учні разом проводити час у школі і поза нею? Чи товаришують хлопчики і дівчатка?
4. Чи є в класі кругова порука? Якщо є, то в чому вона проявляється?
5. Чи вболівають учні за успіхи і невдачі класу?
6. Чи вміють учні самостійно організовувати виконання колективних справ, розподіляти між собою обов'язки?
7. Чи вміють учні уважно вислуховувати один одного (на зборах, на перервах, у ході виконання різних доручень)?
8. Як ставляться до громадського життя класу, школи? Чи вміють підкорятися розпорядженням уповноважених осіб?

III. Громадська думка в класі.

1. Які вчинки своїх товаришів учні схвалюють, а які засуджують?
2. Як і в якій формі вони висловлюють своє схвалення чи осуд?
5. Чи є розбіжності між тим, що учні говорять, і тим, що роблять?
4. Критика і самокритика в класі.

IV. Характер товариських взаємин у класі.

1. Що об'єднує школярів: місце проживання, місце за партою, інтереси, спільна робота?
2. Де товаришують учні (в школі чи поза нею)?
3. Чи уважні до товаришів, чи прагнуть допомогти, в чому полягає ця допомога?
4. Чи вимогливі школярі до своїх друзів? Чи вміють бачити їх недоліки?
5. Як клас ставиться до відмінників, активістів, невстигаючих, дезорганізаторів?
6. Яке ставлення до дітей з фізичними вадами?

V. Зв'язок класного колективу із загальношкільним.

1. Чи знають в класі про те, що відбувається в школі і в інших класах?
2. Чи висувають у класі пропозиції щодо покращення життя школи?

3. Чи виконує клас загальношкільні доручення?
4. Який характер зв'язків учнів з іншими класами (шефство, змагання)?
5. Участь класу в загальношкільних заходах.

VI. Заходи щодо подальшого згуртування колективу класу.

1. Які педагогічні заходи слід провести в класі з метою згуртування і організації класного колективу?
2. Як можна використати класний колектив для виховного впливу на окремих учнів?¹

¹ Методичні рекомендації з педагогічної практики /Корнієнко С.М., Кодлюк Я.П., Онішків З.М., Цибулько М.Б., Дідора М.І. — Тернопіль, 2000. — 40 с.

Орієнтовний план виховної роботи з учнями 1–4-х класів

1	2	3	4	5	6
Дата	Виховні заходи (колективні творчі справи) ¹	Вивчення індивідуальних особливостей учнів і формування класного колективу	Охорона здоров'я і фізичне загартовування	Свіддружність з сім'єю-родиною	При- мітка ²
	<p>Класна година (збір) “Зимові свята в Україні” (бесіда вчителя про народні звичаї і обряди та розповіді дітей про відзначення свят у родині).</p> <p>Розподіл доручень. Виставка малюнків “Зимові свята”.</p>	<p>Розмова з дітьми про відпочинок під час зимових канікул. Перерозподіл доручень серед мікроколективів класу.</p>	<p>Розсаджування дітей за партами. Щоденне проведення веселих рухливих перерв і фізкультурних ліночок на уроках.</p>	<p>Батьківські збори-практикум “Гарна постава — краса і здоров'я людини” за планом.</p> <p>— природа і сутність різних дефектів постави у дітей молодшого віку;</p> <p>— уміння діагностувати відхилення постави дитини в умовах сім'ї;</p> <p>— обмін досвідом.</p> <p>Аналіз дитячих розповідей про зимові ка-</p>	<p style="text-align: center;">Січень</p>

¹ Колективна творча справа — це форма організації колективної творчої діяльності. Колективні творчі справи (КТС), колективні творчі ігри (КТИ), колективні творчі свята (КТС), колективні організаторські справи (КОС) — це способи організації яскравого, наповненого працею та грою, творчістю і товариськістю, мрією і радістю життя.

² У графі “Примітка” фіксують (у кінці семестру) виконання чи невиконання запланованого, або вказують термін перенесення.